

Učenje učenja v DŠD Kranj

Besedna zveza »uči se« je nedvomno ena najneprijetnejših besednih zvez, kar jih obstaja. Vsi se tudi strinjamo, da raje slišimo, ko nam kdo reče »igraj se«, a dokler se učiš osnov (zlasti v OŠ in SŠ), se boš moral/-a sprijazniti s prvo besedno zvezo in jo sprejeti kot čim bolj prijeten del šolanja in življenja. Če ne drugače boš lahko le preko dobrih osnov, pridobljenih z lastnimi močmi, na tej stopnji šolanja, lahko prišel/prišla do stopnje, ko bo učenje postalo igra ali pa ko ti bo pridobljeno znanje odprlo nove možnosti in poti.

Ne obupuj. Dejstvo je, da se moramo vsi učiti celo življenje, za svoje življenje in le zase, čeprav se morda sedaj dozdeva, da delaš to za starše, profesorje ali babico, ki te ob šolskih uspehih razvaja. Zaradi nenehnih in hitrih sprememb ali vpeljave novih orodij, ki jih uporabljamo v vsakdanjiku (nekateri ste bili že priča kako so v šolah zamenjali učbenike za tablice, pri čemer ste se morali naučiti uporabe slednjih ali pa ste se morali preprosto naučiti kako najti Wi-Fi omrežje in se vpisati vanj, ker tega pač potrebujete ves čas) je učenje postalo bolj pomembno, kot je bilo to v preteklosti.

Pri tebi bodo namreč sovrstniki, sogovorniki ali kasneje delodajalci najbolj cenili raznolikost pridobljenih znanj in sposobnost nenehnega učenja ter prilagajanja. Da bi lahko dosegel/dosegla to raznolikost in širino smo se v DŠD Kranj odločili, da ti **v nadaljevanju podamo nekaj nasvetov za učinkovitejše učenje in doseganje najboljših učnih rezultatov.**

Ker je glavnina pridobivanja tvojega znanja vezana na samostojno domače delo, ti želimo v nadaljevanju, ob kančku teorije, predstaviti dejavnike, ki vplivajo na učenje, učne stile ter metode in tehnike dela. Cilj je namreč, da se naučiš samostojno učiti in da po tem, ko se naučiš tudi učiti, prevzameš odgovornost za lastno učenje ali delo.

Učenje je vsaka sprememba v vedenju, informiranosti, znanju, razumevanju, stališčih, spretnostih ali zmognostih, ki je trajna in ki je ne moremo pripisati fizični rasti ali razvoju podedovanih vedenjskih vzorcev (uradna in strokovna definicija učenja UNESCO/ISCED 1993).

I. Dejavniki učenja

Dejavnike učenja lahko delimo na tiste, ki so v tebi, t. i. »notranje« dejavnike, in na t. i. »zunanje« dejavnike. Ti vplivajo nate tako iz družine ali zaradi situacije v njej, lahko so razlogi iz šole, pod dejavnike ostalega okolja pa lahko uvrstiš tudi vabljive ponudbe prijateljev ali tvoje ljubezni, ki te vabijo stran od učenja.

I.1. Notranji dejavniki učenja

Te dejavnike lahko delimo na:

- fiziološke dejavnike učenja, ki imajo lahko izvor v tvojem telesnem stanju, zdravju in splošnem počutju. Glede na našete izvore pa te lahko delimo na začasne (npr. pretirana lakota, utrujenost ali neprespanost) kot tudi na trajnejše, ki vplivajo na tvoj organizem npr. zaradi bolezenskega stanja.
- psihološki dejavniki učenja: med psihološke dejavnike, ki vplivajo na uspešno učenje lahko uvrstimo naše učne navade, spretnosti in metode učenja, ki jih uporabljamo. Ti dejavniki so: umske in delno druge sposobnosti (razvojna stopnja sposobnosti), način umskega funkcioniranja, sprejemanja in predelovanja informacij ter reševanja problemov, količina in urejenost predhodnega znanja, učne navade, metode in spretnosti, ki omogočajo racionalno in uspešno pridobivanje novih znanj, motivacija za učenje, osebnostno-čustvene posebnosti, predvsem stopnja splošne osebne prilagojenosti in mentalnega zdravja.

I.II. Zunanji dejavniki učenja

Tudi te dejavnike lahko delimo na:

- fizikalne dejavnike učenja: ti izvirajo iz okolja in pomenijo stopnjo osvetljenosti in opremljenost prostora, prisotnost hrupa, splošen vpliv okolja, pa tudi urejenost učnih pripomočkov, ker pomeni, da jih med učenjem ne iščeš in tako izgubljaš čas in koncentracijo za učenje.
- družbene ali socialne dejavnike učenja: ti pa izvirajo iz ožjega in širšega učenčevega okolja, kamor lahko prištevamo vplive tvoje družine pa tudi vplive šole, med katerimi se še najbolj izpostavlja njene vzgojne in učne vplive.

I.III. Motivacija

Kot velja tudi za vse tvoje ostale aktivnosti je **motivacija nekaj kar moraš imeti, da te žene naprej dosegaati zastavljene cilje pri posamezni aktivnosti**. Enako je pri učenju. Tukaj si lahko za cilje zastaviš drobne malenkosti, kot je to, da si boš po napornem učenju lahko vzel/-a čas za prijatelje ali zabaven vikend, ogled dobrega filma, kupil/-a kakšen nov kos oblačila ali pa že samo to, da se boš poleti brezskrbno zabaval/-a in ne skrbel/-a kdaj so na vrsti naslednji popravni izpiti. Kljub temu pa se lahko strinjamo, da je najboljša motivacija cilj, da zastavljeno nalogo oz. delo opraviš po najboljših močeh in v razumljivem časovnem okvirju, ki ti bo omogočal še dovolj časa za uživanje v prej naštetih drobnih malenkostih.

Z nekoliko bolj strokovnimi besedami, je **mogoče o motivaciji pisati tudi kot o tvojem prizadevanju, da se izkažeš z visoko stopnjo napora za doseganje določenega cilja, ob hkratni zmožnosti zadovoljevanja nekih potreb, ki jih imaš**. Motivacija za učenje namreč vpliva na obseg pridobljenega znanja, spretnosti in navade ter na hitrost pozabljanja in pridobivanja znanja.

Osnovni pogoj za uspešno učenje je dovolj velika motivacija.

Če si motiviran/-a za učenje, se učiš tudi bolj kvalitetno in z zanimanjem, zato si stvari tudi lažje zapomniš. Nemotiviran učenec ali učenka se na drugi strani težje prebija skozi učno snov in težje povezuje informacije. Tvojo motivacijo tako sestavljajo neka spodbuda, ki te sili do osvojitve določenega cilja, potem dejavnost, kar pomeni obnašanje, ki je usmerjeno k cilju in cilj, ki ti omogoča doseganje le-tega in te hkrati motivira.

II. Učni stili oz. stili zaznavanja

Sporočilo lahko vidiš, slišiš, se ga dotakneš, ga zavohaš ali okusiš. Druge poti do možganov ni. Čuta za okus in vonj, ki ju prištevamo h kinestetičnemu zaznavnemu sistemu, pri učenju nista tako pomembna. Iz tega razloga lahko trdimo, da vsi pri učenju sprejemamo informacije s tremi čutili: z vidom, s sluhom in z dotikom. Ljudje se seveda razlikujemo v tem, katerim zaznavnim sistemom dajemo prednost pri zaznavanju, predstavljanju, učenju in sporočanju, a **za vse nas je dobro, da poskušamo sami ugotoviti kateremu sistemu dajemo prednost**. Vsi, s tem pa tudi ti, smo sposobni uporabljati vse (tri) zaznavne sisteme in jih tudi vse čas uporabljamo, saj se med seboj ne izključujejo, a najraje uporabljamo le enega ali dva.

Nekateri se tako najbolje učimo z vidnim zaznavnim sistemom oz. z očmi, saj beremo in gledamo ponazorila, dobro opažamo podrobnosti, lahko si izdelamo jasne miselne slike, pretežno razmišljamo in govorimo o podobah oz. si informacije bolje zapomnimo, če jih vidimo. Nekateri dajejo prednost raje **pridobivanju informacij preko slušnega zaznavnega sistema oz. učenju z ušesi**, saj raje poslušajo, kajti stvari si bolje zapomnijo, če jih slišijo, govorijo in ali se o njih pogovarjajo (tudi v obliki notranjega dialoga s samim seboj). Zadnja skupina od treh pa se najbolje uči ob telesni

aktivnosti, saj se radi preizkušajo v dejavnostih, ravnaajo s stvarmi, jih občutijo oz. si **najbolje zapomnijo tisto, kar naredijo sami ali izrazijo s telesom.**

Glede na zgoraj zapisano so zanimivi naslednji podatki. Glede na te je:

- 35 % ljudi vidnih (vizualnih) učencev – zanje je pomembno predvsem slikovno gradivo oz. da informacijo vidijo,
- 25 % ljudi slušnih (avditivnih) učencev – zanje sta pomembna predvsem pogovor in predavanje oz. da informacijo slišijo,
- 40 % ljudi gibalnih (kinestetičnih) učencev – zanje so pomembne predvsem »ročne« spretnosti oz. tudi zaznavanje dotika, temperature, vlažnosti, notranji občutek ravnotežja in zavedanje, kaj se dogaja s telesom med gibanjem (oflaktorni zaznavni sistem – vonjamo in gustatorni sistem – okušamo), skupaj z občutki, ki se pri tem pojavijo.

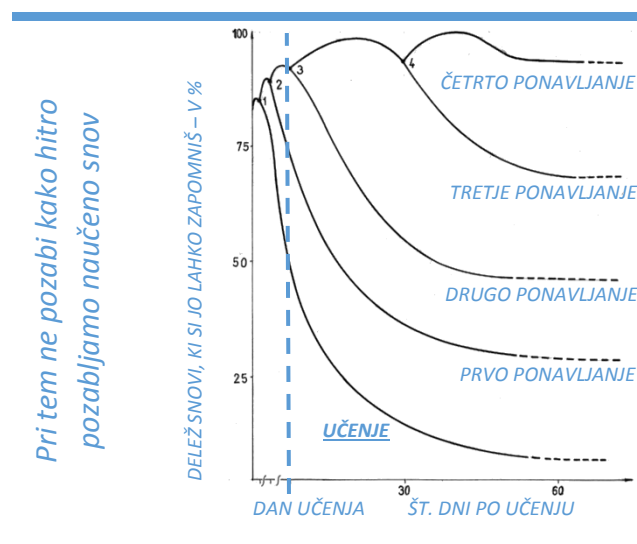
Ali že veš kakšen tip oz. oblika informacije je pomembna tebi?

Pri učenju nihče od nas ne sprejema informacij samo slušno ali vidno ali gibalno. Raziskovalci iz tega področja tako trdijo, da nam v spominu ostane:

- 20 % tega, kar preberemo,
- 30 % tega, kar slišimo,
- 40 % tega, kar vidimo,
- 50 % tega, kar povemo,
- 60 % tega, kar storimo,
- 90 % tega, kar vidimo, slišimo, povemo in storimo.

Največ snovi se lahko naučimo, če v učenje vključimo vse čute. Ob tem pa ne pozabi, da pri učenju nihče izmed nas ne sprejema informacij le na en način, ampak ima vsak, s tem pa tudi ti, svojo kombinacijo zgoraj navedenih načinov učenja. **Ti imaš torej le tebi najbolj odgovarjajoč način učenja ali učni stil.**

Učni stil je širok pojem, ki vključuje strategije učenja, postavljanje ciljev in samo razumevanje učenja. Učni stil tako označuje tvoje razmeroma dosledne in trajne posebnosti v tem, kako ti informacije sprejemaš, ohranjaš, predeluješ in organiziraš ter se na njihovi osnovi spopriemaš s problemi. Sem so vključene tudi razsežnosti osebnostnega funkcioniranja, saj sodelujejo tudi čustveno-motivacijske plati posameznikove nravi.

II.1. Metode in tehnike učenja glede na učni stil

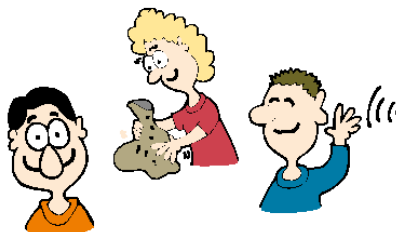
Pri učenju ni pomembno samo to, da se učiš, pomembno je tudi to, da veš, kako se lahko neko snov najlažje naučiš. Zato je pomembno, da se zavedaš svojega stila spoznavanja in tako poiščeš metode in tehnike učenja, ki so najbližje tvojemu stilu spoznavanja.

V nadaljevanju bodo predstavljeni trije učni stili z opisanimi lastnostmi posameznika, ki mu prevladujejoče odgovarja izpostavljen stil. Preberi opise in se poskusi najti oz. uvrstiti.

UČNI STILI

I.

Ob spodnje stavke pripiši tiste 'točke', ki najbolj ustrezajo tvojemu načinu učenja.

Točke:

- 5 - skoraj vedno
- 4 - precej pogosto
- 3 - včasih
- 2 - redko
- 1 - skoraj nikoli

TOČKE	I Z J A V A
1.	Nekaj lažje razumem, če se o tem pogovarjam z drugimi ljudmi.
2.	Pri pouku precej pozorno opazujem učiteljev obraz.
3.	Pri zapisovanju v zvezek ali pri branju učne snovi uporabljam barve (npr. markerje, naglaševalce besedila, flomastre, barvice).
4.	Dobre zamisli se mi porajajo, kadar sem telesno dejaven.
5.	Raje imam ustna kot pisna navodila.
6.	Raje poslušam besedilo, kot pa da bi ga sam prebral.
7.	Bolj kot ustni opis poti, ki jo moram prehoditi, mi ustreza narisan zemljevid.
8.	Slabše se odrežem pri pisnih testih kot pri ustnem spraševanju.
9.	Ko se učim, ne sedim rad za mizo, ampak si raje izbiram različna mesta (npr. na tleh, na postelji ...)
10.	Delam si zapiske, vendar so le-ti nekoliko neurejeni.
11.	Z lahkoto razumem in berem zemljevide, preglednice, grafe ipd.
12.	Ne morem dolgo sedeti pri miru.
13.	Rad delam stvari z rokami.
14.	Če nekaj delam, me prižgan radio moti.
15.	Kadar se učim, imam rad veliko premorov.
16.	Kadar govorim, uporabljam tudi telesno govorico (npr. kretnje).
17.	Težko si predstavljam neznane stvari, pojave, naprave.
18.	Raje bi takoj začel izdelovati neki izdelek, kot pa da bi prej poslušal navodila o tem, kako ga narediti.
19.	Rad pripovedujem šale in si jih zlahka zapomnim.
20.	Kadar berem ali poslušam razlago, si veliko zapisujem.
21.	Med poslušanjem razlage pogosto delam čačke po papirju oz. klopi.
22.	Četudi med ustno razlago ne gledam učitelja, lahko dobro sledim temu, kar govori.
23.	Rad ustvarjam modele iz tega, kar se učim.
24.	Ko pišem test, si zlahka predstavljam stran v zvezku ali knjigi, kjer je snov, ki sem se je učil.
25.	Raje delam projektne naloge, kot pa pišem spise, povzetke in obnove.
26.	Kadar pišem, rad govorim.
27.	Ko berem, v mislih 'poslušam' besede.
28.	Če si pišem, si boljše zapomnim.
29.	Pri ljudeh si ne zapomnim dobro njihove zunanosti, boljše si zapomnim njihove besede.
30.	Če si želim nekaj zapomniti, npr. telefonsko številko nekoga, mi pomaga, če si o njej v mislih ustvarim podobo.
31.	Če se učim na glas, si snov boljše zapomnim.

>>>

32.	V mislih si lahko predstavljam tisto, kar berem, poslušam.
33.	Raje berem sam, kot pa da mi bere kdo drug.

II.

Prenesi svoje točke, seštej jih in ugotovi, kakšen tip učenca si.

VIDNI TIP		TELESNO-GIBALNI TIP		SLUŠNI TIP	
2.		4.		1.	
3.		9.		5.	
7.		10.		6.	
11.		12.		8.	
14.		13.		17.	
20.		15.		19.	
24.		16.		22.	
28.		18.		26.	
30.		21.		27.	
32.		23.		29.	
33.		25.		31.	
Skupaj točk:		Skupaj točk:		Skupaj točk:	

Razlaga rezultatov

Najvišji seštevek točk ti pove, kateri je tvoj najmočnejši učni stil, najnižji seštevek točk pa ti pove, kateri je tvoj najšibkejši učni stil.

Pravilnega ali popolnega učnega stila ni: vsak izmed nas izkazuje mešanico vseh treh učnih stilov, vendar pri večini ljudi en stil prevladuje. Seštevek točk, ki je večji od 40, kaže na posebej močno izražen učni stil; seštevek točk, manjši od 20, pa pomeni, da je določen učni stil precej šibak.

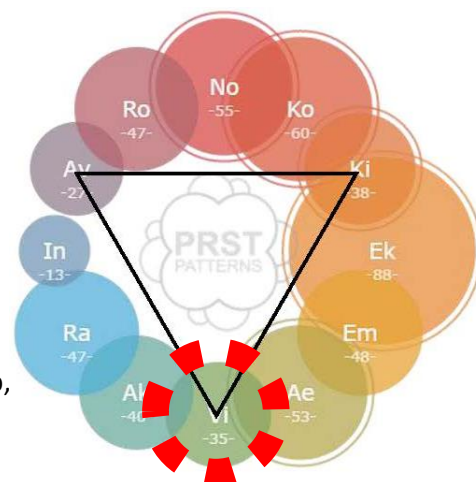
- **V kolikor okolje spoznavaš pretežno z opazovanjem, torej preko oči, je pri tebi bolj poudarjen VIDNI ali VIZUALNI STIL.**

Zate naj bi zato veljalo, da si učno snov najlažje zapomniš, če je ta ponazorjena preko oz. z obilo slik. To pomeni, da naj bi bili **tvoji glavni učni pripomočki miselni vzorci, slike, zemljevidi, grafi, tabele, knjige in podobno, celo izobraževalni filmi.** Verjetno ti ni tuja tudi **uporaba barv, s katerimi poudarjaš posamezne dele snovi** ali ustvarjaš barvite skice, s tem pa si ustvarjaš boljši pregled nad snovjo oz. delom. Tvoje besedišče pa naj bi v veliki meri predstavljale predvsem besede, ki označujejo vidne vtise, te pa znaš ob videnju bistva problema tudi jasno predstaviti. Tudi s prostorsko predstavo naj ne bi imel/-a težav, saj se zavedaš svoje okolice, sposoben/sposobna pa si tudi vizualizacije razporeditve prostorov in stavb.

Pri učenju te hrup praviloma naj ne bi motil, a ker se naj bi rad/-a izražala skozi risanje, slikarstvo, kiparstvo, itd., obstaja verjetnost, da v kolikor si prisiljen/-a dalj časa sedeti in poslušati govorjenje profesorja ali delati zapiske, pričneš z risanjem raznih oblik in vzorcev na papirju. Med zadnjimi lastnostmi oseb s poudarjenim vizualnim stilom pa strokovnjaki izpostavljajo tudi občasne težave pri zapomnitvi ustnih navodil, usmerjenost na zunanji videz tako sebe kot soljudi.

Tebi oz. **ljude s poudarjenim vidnim stilom zaznavanja se pripisujejo** (ob že naštetih) tudi naslednje značilnosti:

- organiziranost, sistematičnost,
- urejenost, redoljubnost,
- mirnost, premišljenost,
- hitro govorjenje,
- dobro načrtovanje in organiziranje daleč vnaprej,
- opažanje podrobnosti v okolju,
- zmožnost jasnih predstav in uvidenje bistva problema,
- usmerjenost na zunanji videz – tako pri obleki kot tudi sicer,
- zmožnost zapomnjenja predvsem slikovnega gradiva, podob,
- učenje s pomočjo vizualnih asociacij,
- hrup ne predstavlja velikega problema,
- težave z zapomnjenjem ustno podanih navodil,
- veliko in hitro branje,
- raje berejo sami/-e, kot da jim berejo drugi,
- pogosto odgovarjanje na vprašanja s preprostim »da« ali »ne«,
- bolj kot glasba jim ugaja druga umetnost,
- pogosto vedo, kaj hočejo povedati, ne morejo pa za to hitro najti pravih besed,
- urejaj stvari in zadev po barvah,
- uporabo predvsem besed, ki označujejo barve in vidne vtise.

Sem **V**izualni tip ... kaj pa zdaj?

V kolikor bi se po svojih lastnostih lahko uvrstil/-a med ljudi s poudarjenim vidnim ali vizualnim stilom zaznavanja, je **zate najbolj priporočljivo učenje z besedilom.** To naj bi bilo **barvno podčrtano ali poudarjeno, da boš lahko med učenjem razločil/-a posamezne dele teksta (pojem, definicijo ali iskano besedo)** glede na pomembnost, kasneje pa naj bi ti to tudi omogočilo, da si boš lahko z nekakšnim »fotografskim« spominom priklical/-a z določeno barvo poudarjen del teksta. Poleg te barvne diskriminacije, bi bilo dobro, če bi učno tekstovno gradivo vsebovalo tudi veliko multimedijskega (grafičnega) materiala. Možno je tudi, da se učiš tako, da si snov sam/-a ponazoriš z lastnim, vsaj delno grafičnim, izdelkom. Zato se ti predlaga, da si **snov izpišeš,**

skiciraš, narišeš načrte ali diagrame, miselne vzorce, izdeláš kartice za učenje (npr. za tuje glagole ali besede), pri tem pa ne pozabi uporabljati več različnih barv.

Strokovnjaki posameznikom, za katere je značilen vidni zaznavni stil, svetujejo (poleg že prej predstavljenega) naj:

- učenje podprejo z grafičnimi ponazorili, ilustracijami, diagrami, skicami ipd.,
- si zaznamujejo dele besedila z barvnimi flomastri,
- uporabljajo miselne vzorce in grafe,
- pred branjem določenega poglavja, najprej v tem poglavju preletijo slike, naslove itd.,
- svoje zapiske ponovno prepišejo,
- si veliko zapisujejo, vendar pri tem pustijo tudi nekaj prostora za morebitne manjkajoče podrobnosti,
- uporabljajo urejeno gradivo,
- za lažje pomnjenje uporabljajo vidne asociacije, predstave itd.,
- uporabljajo samolepilne lističe, zaznamke in podobne opomnike,
- si pri pripravljanju na izpite pripravijo izpiske, v katerih je snov zapisana v podobah in sistematično urejena,
- aktivno sodelujejo med poukom in tekom skupinskega dela,
- sedejo v sprednji del učilnice oz. daleč od oken in vrat, da se tako izognejo vidnim motnjam,
- si organizirajo delovno okolje tako, da jim ne bo odvrčalo pozornosti.

- **V kolikor informacije iz okolja pridobivaš pretežno preko slušnega zaznavnega sistema, torej preko učenja z ušesi, je pri tebi bolj poudarjen SLUŠNI ali AVDITIVNI STIL.**

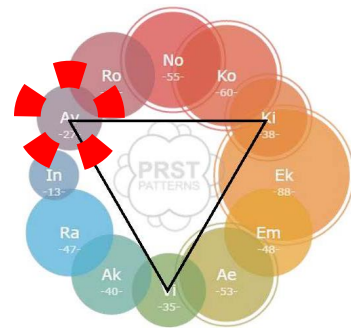
Zate naj bi torej veljalo, da se največ naučiš iz pogovora, razprav in predavanj oz. je zate pomembna tista informacija, ki jo slišiš. Govoriš ritmično in rad/-a uporabljaš izraze kot so: to mi dobro zveni ali to je odgovor na vprašanje. **Rad/-a tudi bereš na glas, ob tihem branju pa premikaš ustnice in se poslužuješ notranjega dialoga, torej kot da bi se s kom pogovarjal/-a oz. razlagal/-a naučeno (tudi navidezemu sošolcu).** V kolikor ti prostor za učenje ali situacija to omogoča naj bi zate veljalo tudi, da se med učenjem rad/-a glasno pogovarjaš sam/-a s seboj in se tako učiš ob pomoči samogovorov. Ob tem ti glavno prepreko predstavlja dejstvo, da se ob delu zlahka odvrneš od bistva oz. se hitro najde zadeva, ki te zmoti. Kar se tiče preverjanj znanja ti naj bi **bolj ležala ustna oblika preverjanja, torej spraševanje pred tablo**, saj se tam odrežeš bolje, kakor pri pisnem preizkusu znanja, kar pa je mogoče povezati tudi z dejstvom, da si lahko nadarjen/-a za javno nastopanje. Ko si moraš pri jezikoslovju oz. slovenščini priklicati v spomin neko besedo, naj bi veljalo, da si pri tem pomagaš tako, da si predstavljaš kako se ta beseda izgovori. Rad/-a naj bi imel/-a tudi glasbo in si zmožen/-na oponašati narečja, glasove živali, melodije, po vsej verjetnosti pa imaš tudi dober občutek za ritem in uživaš v petju ali igranju inštrumenta.

Tebi oz. **ljudem s poudarjenim slušnim stilom zaznavanja se pripisujejo** (ob že naštetih) tudi naslednje značilnosti:

- ko delaš, se pogovarjaš sam/-a s seboj,
- pri delu te moti hrup,
- imaš rad/-a predavanja, saj se učiš s poslušanjem, in si boljše zapomniš tisto, kar slišiš, kot tisto, kar vidiš,
- si dober/-a poslušalec/poslušalka,
- s pisanjem imaš morda težave, si pa zato boljši/-a v pripovedovanju,
- pri branju premikaš ustnice in rad/-a glasno bereš,

- po vsej verjetnosti si odličen/-na govornik/govornica,
- govoriš ritmično,
- si zgovoren/-na, rad/-a se pogovarjaš in obširno opisuješ,
- enostavno lahko ponavljaš za drugimi in posnemaš govorni ton, barvo,
- vse si zapomniš po vrsti oz. po korakih,
- od umetnostnih zvrsti ti še najbolj ugaja glasbena umetnost,
- večkrat uporabljaš besedni zvezi »to mi dobro zveni« in »to je odgovor na vprašanje«.

Sem AVditivni tip ... kaj pa zdaj?

V kolikor bi se po svojih lastnostih lahko uvrstil/-a med ljudi s poudarjenim slušnim ali avditivnim stilom zaznavanja, je **zate najbolj priporočljivo učenje pri katerem poslušas razlago oz. predavanja, tako lastna kot tudi učiteljeva. Učno snov naj bi najlažje osvojil/-a v kolikor jo boš razdelil/-a na krajše smiselne celote (npr. odlomke ali krajša podpoglavja), te pa nato po tihem ali na glas prebral/-a in prisluhnil/-a prebranemu.** Tako se boš snovi loteval/-a po manjših korakih, ki jih lahko kasneje (v kolikor učna snov ni preobsežna) združuješ v obsežnejše korake. Morda se lahko poskušaš med učenjem tudi posneti, s tem pa ustvariš »predavanja«, ki jih kasneje zbrano poslušas.

Strokovnjaki posameznikom, za katere je značilen slušni zaznavni stil, svetujejo (poleg že prej predstavljenega) naj:

- stvari, ki si jih želijo zapomniti, preberejo na glas,
- se učijo z diskusijo, s spraševanjem in odgovarjanjem v paru ali skupini,
- snov ponavljajo na glas,
- za lažje pomnjenje uporabljajo mnemonične metode, rime, pesmice, zapomnitev besed s pomočjo asociacij ipd.,
- si po potrebi posnamejo določena predavanja in jih potem poslušajo,
- sami pri sebi in po tihem ponavljajo navodila, naloge, probleme in rešitve ipd.,
- si pomembnejša navodila, denimo na izpitih, preberejo naglas,
- preučijo ilustracije v knjigi in si jih prevedejo v besedne opise,
- se v učilnici usedejo tja, kjer je razmeroma manj zvočnih motenj, kar pomeni tudi stran od oseb s katerimi med poukom raje začneš pogovor,
- delajo in se učijo v mirnem okolju, kjer ni hrupa, šumov, pogovorov, glasbe, televizije.

- **V kolikor si najboljše zapomniš tisto, kar narediš sam/-a ali ko se izraziš s telesom, torej ob neki telesni aktivnosti, je pri tebi bolj poudarjen GIBALNI ali KINESTETIČNI STIL.**

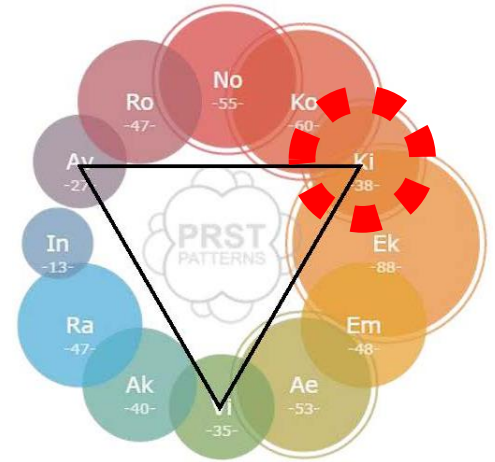
Zate naj bi zato veljalo, da v šoli največ odneseš od ure, v kolikor delo poteka v skupini, preko projektnega dela ali preko laboratorijskih vaj, saj si **snov najlažje zapomniš preko opazovanja, občutenja, telesne aktivnosti, preizkušanjem v dejavnostih ali vključenostjo v eksperimente in delom s predmeti oz. ko neko delo pri dejavnostih uspešno in v celoti dokončaš.** Običajno ne maraš raziskovati abstraktnih teorij ali idej, ampak si raje bolj konkreten/-na in praktičen/-na, kar pomeni, da te še najbolj opiše moto »Vaja dela mojstra«. Ob tem je mogoče zate trditi tudi, da si lažje zapomniš celotno izkušnjo kot pa podrobnosti. Praviloma se odzivaš telesno, zate pa je po pomembnosti na prvem mestu dober občutek in ne videz, pomembno pa ti je tudi dotikati se predmetov in ljudi ter veliko gibanja, kot pa poslušanje razlage profesorja ali sodelovanje v razpravi. Zaradi usmerjenosti na telesno aktivnost in izkušnjo je tudi tvoj mišični razvoj hitrejši kakor pa pri učencih pri

katerih prevladujeta ostala učna dva stila. Ob vsem naj bi zate veljalo tudi, da si odličen/-na v igranju vlog in da rad/-a bereš akcijske knjige. Ko si moraš pri jezikoslovju oz. slovenščini priklicati v spomin neko besedo, naj bi veljalo, da si pri tem pomagaš tako, da si predstavljaš kako to besedo zapišeš z roko (lahko tudi »pišeš« po navideznem zvezku oz. po zraku).

Tebi oz. **ljude s poudarjenim gibalnim stilom zaznavanja se pripisujejo** (ob že naštetih) tudi naslednje značilnosti:

- govoriš počasneje,
- si fizično naravnan/-a in se veliko giblješ,
- ljudem in stvarim se raje približaš in se jih dotikaš,
- ne moreš dalj časa sedeti pri miru,
- odzivaš se na materialne nagrade,
- učiš se ob ravnanju s predmeti (na laboratorijskih vajah),
- več si zapomniš med hojo,
- ob branju si kažeš s prstom,
- veliko gestikuliraš (misel izraziš z ali ob pomoči gibov rok),
- bolje si zapomniš celovito izkušnjo kot podrobnosti,
- ne moreš si zapomniti geografskih značilnosti, če na kraju tudi zares nisi bil/-a,
- mišice so se ti razvile zelo zgodaj,
- rad/-a bereš »akcijske« knjige,
- važnejši ti je občutek kot pa videz,
- rad/-a imaš aktivne igre,
- večkrat uporabljaš besedni zvezi »imam slab občutek«, »obliva me kurja polt«.

Sem **K**inestetični **tip** ... kaj pa zdaj?

V kolikor bi se po svojih lastnostih lahko uvrstil/-a med ljudi s poudarjenim gibalnim ali kinestetičnim stilom zaznavanja, je zate **najbolj priporočljivo učenje ob katerem se gibaš, kažeš z rokami in predavaš samemu sebi oz. učenje, ki je nekakšna aktivnost pred navideznim razredom. Ko informacijo slišiš ali prebereš, bi bilo priporočeno, da si jo zapišeš ali narišeš, morda kar na barvne samolepilne lističe, katere nalepiš na mesto iz koder si informacijo izpisal/-a, ali pa si jo podčrtaš in poudariš z določeno barvo, tako kot vizualni tip učencev.** Med učenjem tudi ne pozabi na krajše 5 minutne odmore, ko ti začne padati koncentracija (po nekaterih priporočilih naj bi delal/-a odmore na od 30 do 45 minut učenja, a možno je tudi na manj časa, v kolikor ne moreš biti skoncentriran/-a dalj časa).

Strokovnjaki posameznikom, za katere je značilen slušni zaznavni stil, svetujejo (poleg že prej predstavljenega) naj:

- se med učenjem gibajo (npr. hodijo),
- v besedilu nove stvari podčrtajo ali poudarijo z barvnimi flomastri,
- kjer je le mogoče, uporabljajo stvari, delajo z njimi, jih občutijo,
- postopke opišejo po korakih kot so bili dejansko izpeljani,
- probleme, če je le mogoče, razrešujejo s fizično dejavnostjo,
- se potrudijo prebrati navodila, preden se lotijo naloge,
- si med učenjem odmerjajo pogoste odmore, ki pa naj ne bodo predolgi,
- za lažjo koncentracijo, na svojo mizo položijo karton v svoji najljubši barvi,
- pri besednih razpravah poskušajo biti kratki in jedrnat.

Ne pozabi, da je tvoja učna uspešnost v veliki meri odvisna od tega, kako se znaš sam/-a učiti, torej ali uporabljaš dobre, kakovostne pristope in strategije. Ni namreč pomembno, da se le učiš, ampak da tudi veš, kako se lahko neke snovi najlažje naučiš. Iz tega razloga je pomembno, da se zavedaš svojega zaznavnega stila in tako poiščeš učne strategije, ki so ti najbližje.

III. Učne strategije

Učna strategija je zaporedje ali kombinacija v cilj usmerjenih učnih aktivnosti (kot so metode, tehnike in učne navade), ki jih uporabljaš na svojo pobudo in se spreminja glede na zahtevane situacije. Z uporabo učnih strategij povečuješ zmožnost samostojnega učenja, saj te strategije predstavljajo načine doseganja učnih ciljev oz. nekakšen splošni načrt, kateremu slediš.

V nadaljevanju sledi predstavitev primera načrta učenja in nekaj tehnik učenja za izpostavljene primere snovi.

III.1. Načrt učenja

O motivaciji in ciljih, ki si jih zastaviš pred učenjem je bilo nekaj malega že napisano. V kolikor ti je učenje zelo dolgočasna in najbolj naporna stvar na svetu, te popolnoma razumem, da bi raje odšel/odšla ven s prijatelji, lenaril/-a pred televizijo, posedal/-a pred računalnikom in še kaj. Vendar tudi to še pride. Prej moraš le še poprijeti za knjige, preizkusiti kateri od nasvetov v nadaljevanju najbolj deluje pri tebi in slediti cilju. Poleg že omenjenih ciljev upamo, da boš sledil/-a lepi oceni pri preverjanju znanja, saj boš z njo najbolj oplemenitil/-a samega/samo sebe in dosegla tako željeno svobodo.

Na tej poti naj bi ti najprej pomagal načrt učenja, ki ti bo pomagal, da se boš znal/-a bolje organizirati in učenje res opraviti v določenem času. Načrt je lahko podoben spodnjemu:

1. Koliko časa imam na razpolago, da se naučim določeno snov: _____

2. Koliko se imam za naučiti: _____

3. Da bom učinkovito predelal/-a zahtevano snov, se moram vsak dan naučiti: _____

(npr. 2 strani, 1. poglavje, ...).

4. Učil/-a se bom: dopoldan/popoldan od: _____ do: _____

5. Predelano snov bom ponavljal/-a _____ /dan

6. Če bom upošteval/-a zastavljene cilje, se bom nagradil/-a s/z _____

Ne pozabi, da si moraš med učenjem vzeti ODMOR. Po uri intenzivnega učenja potrebuješ od 5 do 10 minut odmora (pojdi na svež zrak, pretegni se, naredi kakšen počep, popij kozarec vode). Tako bo tvoje učenje veliko bolj učinkovito, kot da neprestano zreš v knjigo in na koncu še ugotoviš, da si imel/-a misli čisto drugje in se nisi nič naučil/-a.

III.II. Kako se lotiti daljšega besedila?

1. Na hitro preleti celotno besedilo. Poskusi si ustvariti sliko, o čem govori.
2. Besedilo razdeli na manjše dele – odstavke, pomenske enote.
3. Natančno preberi prvi del.
4. Iz vsakega dela besedila poskusi izluščiti najpomembnejše informacije. Pomagaj si s podčrtovanjem, obkroževanjem, uporabljalj znake za poudarjanje, npr. klicaj, risbice, ...
5. Zapiši ključne besede (naredi izpiske).
6. Uporabljalj različne barve.
7. Iz izvlečkov lahko narediš shemo v obliki drevesa – glavne besede zapišeš na deblo in veje, ostale informacije pa zapišeš na listje ali v obliki miselnega vzorca.
8. Na koncu v mislih ponovi vso snov.

III.III. Strategije uspešnega branja

Uspešno branje z razumevanjem predstavlja pomembno sestavino učnih strategij. Učenje iz tiskanih virov predstavlja velik del učenja, zlasti na višjih stopnjah šolanja, saj se učbenikom pridruži vse obsežnejša študijska literatura.

Strategije pred branjem ti pomagajo postaviti nekakšen **okvir za razmišljanje**, tako da aktivirajo tvoje predznanje, ti pomagajo spoznati strukturo besedila, določiti namen branja in okvirno predvideti dogajanje oz. vsebino učnega gradiva. Med te strategije sodijo:

- priprava ustreznega gradiva in pripomočkov za učenje,
- določitev namena branja,
- določanje kaj je naloga,
- spoznavanje zgradbe besedila,
- postavljanje vprašanj in odgovarjanje nanje,
- napovedovanje dogajanja oz. vsebine,
- prelet besedila za splošen vtis o zgradbi besedila.

Strategije med branjem so strategije, ki ti omogočajo **obdržati pozornost na besedilu** in ves čas preverjati, ali razumeš tisto, kar bereš. Uporabljaljo pa se tudi z namenom, da ti omogočijo prilagoditi hitrost branja bralnemu cilju in zahtevnosti bralnega gradiva, zato da ga tudi lažje razumeš. Pozornost med branjem vzdržujejo naslednje strategije:

- določevanje primerne hitrosti branja,
- označevanje novih še neznanih informacij,
- označevanje in zapisovanje bistvenih informacij,
- določanje zaporedja dogajanja v besedilu,
- dopolnjevanje manjkajočih podatkov,
- pisanje obrobni razlag,
- postavljanje vprašanj med branjem.

Strategije po branju ti pomagajo, da prebrano besedilo urediš v tako obliko, ki ti **olajšuje razumevanje in zapornitev prebranega**. Te strategije se nato še dodatno delijo, a da lahko kritično presodiš avtorjevo sporočilo, naj bi sledilo:

- odgovarjanje na lastna vprašanja,
- iskanje in določanje bistvenih informacij in podrobnosti,
- grafična ponazoritev učne snovi,
- povzemanje vsebine (npr. z zapiski),
- kritično branje besedil,
- pogovor.

Poleg zgornjih pa je mogoče izpostaviti še nekaj specifičnih strategij, povezanih z branjem:

- Podčrtovanje in označevanje ti je nedvomno poznana oblika poudarjanja bistva v besedilu. Pri tem naj bo **podčrtovanje čim bolj raznoliko (npr. uporaba različnih barv in svinčnikov)**, pri čemer pa moraš paziti, da **ne podčrtavaš preveč besedila**. A ob selektivnosti se priporoča tudi **aktivna transformacija informacij v lastne besede** ter povezovanje nove snovi z že znanimi stvarmi.
- Druga možnost je, da **na rob strani oz. posameznih odstavkov** na strani **dopišeš robne oznake v obliki kratkih opomb ali znakov**, ki ti nato omogočajo hitro ponavljanje zgolj preko teh opomb.
- Zadnja možnost je, da izpisuješ oz. **povzemaš prebrano**. Ti izpiski oz. povzetki so lahko napisani linearno, torej da napišeš le krajši povzetek ali pa v obliki miselnih oz. pojmovnih vzorcev.

III.IV. Učenje z miselnimi vzorci in s pojmovnimi mrežami

Miselni vzorci ali tudi drevesna struktura izpiskov sta bila že omenjena, a kaj je srž obeh strategij. Ideja je, da lahko **glavne podrobnosti in odnose z glavno mislijo ali ključno besedo prikažeš z različnimi grafičnimi oblikami**. Najpogostejši obliki grafičnih ponazoritev sta ravno miselni vzorci in pojmovne mreže. Pri učenju s temi strategijami gre za zapisovanje le ključnih besed v razvejano razporeditev, ki je drugačna od običajnega, linearnega, zaporednega zapisa.

Za oblikovanje miselnega vzorca navadno zadostujejo **trije koraki**:

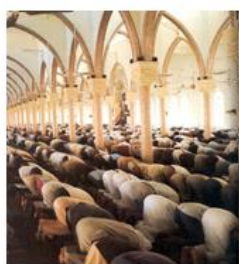
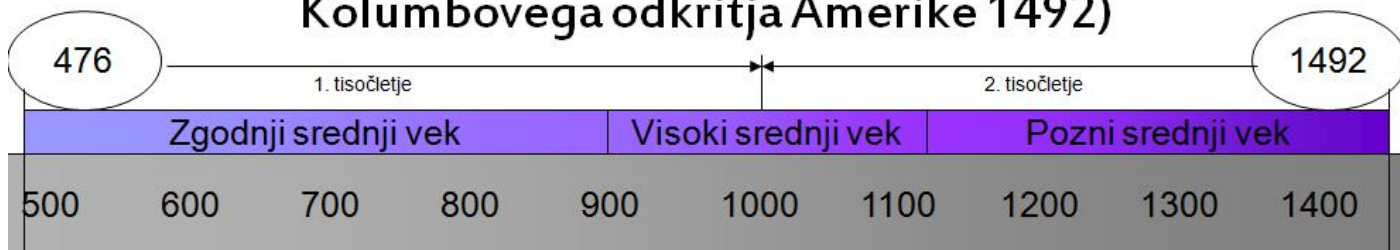
1. **identifikacija glavne misli** (bistva) gradiva,
2. **iskanje tistih pomembnih podrobnosti iz besedila**, ki pojasnjujejo glavno misel. Pri tem je potrebno paziti, da jih ni preveč,
3. **predvidevanje nadaljnje členitve, pojasnjevanja in ilustracije pomembnih podrobnosti**, ki olajšujejo zapomnitev. V tej fazi večkrat prebereš gradivo, da lahko najdeš vse podrobnosti za izbrane pojme. Pri sami izdelavi miselnega vzorca je smiselno upoštevati tudi naslednja pravila:
  - zapisuješ le ključne besede, največkrat samostalnike, z velikimi tiskanimi črkami,
  - ključne besede razvrščaš v središče in pod-središča, med seboj pa jih povezuješ s puščicami, črtami,
  - za ločevanje bolj ali manj pomembnih informacij lahko uporabljaš različne barve, različno velikost črk, razne simbole in slike.

Alternativo razvejanemu miselnemu vzorcu v nekaterih primerih **predstavlja časovni trak**, zlasti takrat kadar vsebina besedil opisuje dogajanje v različnih časovnih obdobjih. V takšnem primeru (spodaj je izpostavljen primer **snovi iz zgodovine**), si za lažje razumevanje dogodkov raje nariši časovno premico.

SREDNJI VEK

(od propada zahodnega rimskega imperija leta 476 do Kolumbovega odkritja Amerike 1492)

Začetek Islama

Knežji kamen – simbol Karantanije

Karel Veliki – vladar Frankovske države

Križarske vojne

Geografska odkritja

III.V. Učenje s poslušanjem

Med učnimi metodami, ki temeljijo na slušnem kanalu prenosa informacij, prevladuje razlaga oz. predavanje. Danes poznamo tudi veliko drugih virov slušnih informacij (radio, televizija, avdio knjige na tvojem telefonu, posnetki lastnega učenja za kasnejše predavanje), zato je treba znati tudi učinkovito poslušati. Nekaj strategij učinkovitega poslušanja razlage so:

- pozornost na namige, ki strukturirajo snov (npr. obdelali bomo, obravnavali bomo, ...),
- aktivno samo-spraševanje med predavanjem (»Kaj to pomeni?«, »S čim je povezano?«),
- odgovarjanje (vsaj v mislih) na vprašanja, ki jih dober predavatelj običajno vključi med predavanje,
- selektivno in pregledno zapisovanje po razlagi (po možnosti že sproti razlikuj med bolj in manj bistvenimi informacijami). Zapisovanje ti namreč pomaga usmerjati pozornost med učno uro in pomaga pri shranjevanju informacij v dolgoročni spomin. Poleg tega se zapisane informacije ne izgubijo, tako da jih lahko znova in znova pregleduješ.

Na tem mestu je kot pozitivni primer smotno izpostaviti dva YouTube ustvarjalca, ki objavljata napotke za učenje matematike. Najdeš ju preko njunih imen Alojz Grahor in Andrej P. Škarba.

Online predavanja objavljajo tudi nekateri profesorji iz slovenskih fakultet (primer dr. Repe: http://oddelki.ff.uni-lj.si/zgodovin/wwwrepe/av_sektor.htm), in spletni portali za samostojno učenje (<https://www.edx.org/course> in <http://www.instructables.com/classes/>).

III.VI. Povzemanje vsebine – povzetki in zapiski

Pri samostojnemu učenju je zelo pomembno, da znaš povzeti vsebino besedila, ki si ga želiš zapomniti oz. naučiti. Nekatere splošne značilnosti dobrih povzetkov, ki veljajo tudi za zapiske so:

1. povzetki/zapiski morajo biti sistematično oblikovani in organizirani tako, da je razvidna zveza med glavnimi mislimi. Te morajo biti vizualno ločene od podrobnosti,
2. misel je potrebno izraziti čim bolj na kratko. Najbolj učinkovito je, da se posluša celo poved in iz nje tvori nova, krajša poved,
3. v povzetkih/zapiskih mora ostati prostor tudi za kasnejše dodatno vnašanje informacij,
4. lahko uporabljaš lastne okrajšave za besede, ki se ponavljajo.

Pri urjenju spretnosti tvorjenja zapiskov/povzetkov, je smiselno upoštevati, da:

- zapiske urediš takoj po končanem branju učbenika, ko so ideje še sveže. Pomembno je tudi, da preveriš ali so zapiski čitljivi, okrajšave enotne v vsem besedilu (morda ni neumno nekje zapisati »slovar« okrajšav), da so strokovni izrazi in letnice pravilno zapisane,
- vsebino glavnih/ključnih misli povzameš v le nekaj povedih, najbolj s svojimi besedami.

V uspešno povzemanje se je mogoče usmeriti tudi po naslednjih korakih:

- prve povzetke začni izdelovati iz kratkih in dobro organiziranih besedil. Dolgih in slabše organiziranih besedil se lotili kasneje.
- pri vsakem povzetku:
  - o najdi ali napiši za vsak odstavek en glavni stavek,
  - o določi glavne ideje, ki obsegajo več manjših ključnih idej,
  - o vsaki glavni ideji poišči nekaj podpornih informacij,
  - o izbriši vse odvečne informacije ali nepotrebne podrobnosti.

Zapiski/povzetki te tako prisilijo, da si med branjem gradiva bolj pozoren. Dobri zapiski/povzetki ti pomagajo tudi pri ponavljanju snovi. Najpomembnejše pa je, da zapiske izdeluje vsak posameznik sam, kar pa nedvomno že veš, v kolikor si kdaj tik pred testom dobil/-a v uporabo plonkce, pri katerih nato nisi vedel/-a kje je kaj, del informacij, ki pa jih je avtor obdržal v glavi pa ti je manjkalo.

Primer učne metode za povzemanje vsebine

Paukova metoda je bila kot učinkovita študijska metoda razvita leta 1974. Je dokaj priljubljena, saj je preprosta, hkrati pa omogoča učinkovito ponavljanje in pomnjenje. Pri tej metodi razdelimo list A4 na tri dele. Na desni strani v prvi fazi dela bralec zapiske po vseh načelih učinkovitega zapisovanja, v drugi fazi pa ponovno pregleda svoj zapisek in ga po potrebi popravi. V tretji fazi bistvene, ključne besede, vprašanja itd. napiše na levi rob kot obrobne razlage. Čisto na koncu, v četrti fazi, pa na podlagi teh ključnih besed napiše kratek povzetek zapisanega gradiva.

III.VII. Splošna študijska strategija

Splošna študijska strategija je uporabna pri večini družboslovnih in naravoslovnih besedil ter te vodi skozi celoten učni proces. Njen namen je, da identificiraš, klasificiraš in urediš informacije iz besedila. Cilj je namreč, da prebrano bolje razumeš in si zapomniš. Ima **5 korakov**.

1. **Hiter prelet besedila** – na tem koraku preletiš učno gradivo z namenom, da lahko nato izbereš vsebino, ki se jo moraš naučiti.
2. **Prvo branje besedila** – zdaj med branjem besedila že označuješ nove, neznane besede.
3. **Iskanje pomena neznanim besedam in določanje bistva** – pri tretjem koraku greš ponovno skozi besedilo in si izpišeš nove, neznane besede, katerim nato poiščeš pomen (s pomočjo sobesedila ali slovarja). Pri tem koraku poskušaš namreč ugotoviti, kje in kaj v besedilu je glavna misel/bistvo. Lahko se nahaja na začetku besedila, v sredini ali na koncu ter je lahko zajeto v več povedih v besedilu.
4. **Drugo branje besedila** – zdaj ponovno prebereš besedilo in si pozoren na pomembne podrobnosti, ki pojasnjujejo bistvo. Bistvo in pomembne podrobnosti lahko podčrtaš ali izpišeš.
5. **Postavljanje vprašanj za preverjanje razumevanja** – na zadnji stopnji si postavljaš vprašanja, s katerimi preverjaš stopnjo razumevanja prebranega gradiva. Pri tem moraš biti pozoren, da le-ta niso le najnižje ravni. Pri tem si lahko pomagaš z naslednjo klasifikacijo vprašanj:
  - *Vprašanja informativne ravni* – se nanašajo na jasno in neposredno prepoznavanje informacij iz samega besedila.
  - *Vprašanja interpretativne ravni* – zajemajo sklepanje, ugotavljanje odnosov in razlaganje.
  - *Vprašanja ravni posploševanja in ocenjevanja* – so vprašanja s pomočjo katerih bralec izhaja iz specifičnih dejstev in jih združuje v vedno bolj splošne kategorije.

III.VIII. Kako se uspešno lotiti testov

Ne glede na različne učne sloge bodo spodnji napotki pripomogli k večji uspešnosti pri preverjanju in ocenjevanju znanja.

1. Večer pred usodnim dnem samo na kratko preleti najpomembnejša dejstva: formule, enačbe, zakone, datume. Sicer naj bo zadnji dan prost učenja (ob predpostavki, da si prej pridno delal/-a).
2. Vse, kar potrebuješ na dan preverjanja, ocenjevanja znanja, si pripravi večer prej (oblačila in obutev, pisalne potrebščine in podobno). Naj te zjutraj pred odhodom v šolo nič ne spravi ob živce.
3. Zvečer se zgodaj odpravi spat, da se boš dobro spočil/-a.
4. Obvezno zajtrkuj. Tvoji možgani za mišljenje potrebujejo energijo.
5. S seboj imej nekaj rezervnih ošiljenih svinčnikov, dve radirki, več pisal.
6. Na testu najprej natančno preberi navodila in pravila!!!
7. Pri vprašanjih poišči ključne besede in jih podčrtaj (npr. primerjaj, opiši, oceni, izračunaj, ...). Vse ključne besede ti povedo že pol odgovora.
8. Najprej reši vprašanja, ki so ti razumljiva in lahka; ne zadržuj se pri nerazumljivih in nejasnih nalogah.
9. Odgovarjaj kratko, jedrnato in z vsakomur berljivo pisavo; z dolgoveznimi in neberljivimi odgovori ne boš prepričal/-a nobenega ocenjevalca.
10. Če ti primanjkuje časa, pri zadnjih vprašanjih odgovarjaj v obliki alinej ali miselnega vzorca; bolje nekaj točk kot nič.
11. Na koncu preveri rešitve in smiselnost odgovorov. Preglej ločila, velike začetnice, črkovanje pomembnih besed, ...; vse to lahko namreč vpliva na končno oceno testa.
12. Ostani pozitivno naravn/-a; ne uniči si dneva z negativnim razmišljanjem o pravih rešitvah. Kar je bilo, je že napisano!

IV. Za konec

Vedi, da učne strategije niso nekaj kar je v tebi in česar ne moreš spremeniti. Strategije oz. način učenja, ki deluje danes ti morda kasneje ne bo več ugajal in obratno. Vadi, preizkušaj in vedno teži k višjemu cilju, kakršnega si ravnokar dosegel/dosegla. Pri tem preprosto uresniči tisto, kar si si zastavil/-a in upoštevaj načrt, ki si si ga naredil/-a. Imel/-a boš vzpone in padce, a važno je, da se pobereš in uresničiš zadan cilj. Na tej poti zadane naloge vedno dokončaj in jih poskušaj pripeljati do konca, saj se boš le tako največ naučil/-a. O šolskih izzivih se pogovarjaj s sošolci in prijatelji, ki se morajo tudi redno učiti. Skupaj si postavite cilje in spodbujajte drug drugega. Naj ti oni pomagajo pri tvoji snovi, ti pa njim pri njihovi. Seveda si za »sodelavce« izberi vzorne in marljive učence, ki ti bodo lahko pomagali in bodo stvari vzeli resno. Skupinska podpora je namreč zelo spodbudna, kot tudi uspehi tvojih sošolcev ali prijateljev, ki ti omogočajo zagon za doseganje lastnih ciljev.

Pri vsem tem najprej ugotovi za kaj se učiš. To pomeni, da moraš najprej spoznati, da se učiš zase in za življenje, da boš lahko nekoč ponosno pokazal/-a kaj znaš. Potem bo šlo vse lažje in ti bo vsaka snov prispevala le delček k tvoji razgledanosti, ter občutku, da nekaj veljaš. Ko se učiš, določi: dnevni urnik učenja, snov razdeli na več manjših enot, med posameznimi sklopi naredi premor, ponavljaljaj snov, trudi se imeti zanimanje za učenje, željo po analiziranju in obdelavi informacij, po povezovanju informacij z drugimi, razvijaj logično razmišljanje, prepričaj se, da snov razumeš in poskrbi za primerno učno okolje.

Ne pozabi, da če se znaš (ali se naučiš) učiti na pravi način, lahko s tem povečaš svojo inteligenco, s tem pa se ti odpirajo popolnoma nova obzorja.

V svetu prihodnosti bodo nepismeni tisti, ki se ne bodo naučili učiti.

Alvin Toffler

Učenje je odkrivanje, da je nekaj mogoče.

Fritz Perls

**Daj človeku ribo, nahranil ga boš za en dan.
Nauči ga loviti ribe, prehranil ga boš za
vse življenje.**

Kitajski pregovor

Učenje je kot veslanje proti toku: če ne napreduješ, greš nazaj.

Kitajski pregovor

**V svetu prihodnosti bodo nepismeni
tisti, ki se ne bodo naučili učiti.**

Alvin Toffler

**Učenje je odkrivanje, da je nekaj
mogoče.**

Fritz Perls

**Daj človeku ribo, nahranil ga boš za
en dan. Nauči ga loviti ribe, prehranil
ga boš za vse življenje.**

Kitajski pregovor

**Učenje je kot veslanje proti toku: če
ne napreduješ, greš nazaj.**

Kitajski pregovor